

I HÖGERPOPULISTISKA PARTIERS SKUGGA?

En kvalitativ studie om socialdemokratiska partiers strategival i migration- och integrationsfrågor i Norge, Sverige, Danmark, Nederländerna och Österrike

Hanna Dalshagen-Eriksen

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Kurs:	SK1523 Examensarbete statsvetenskap
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	VT 2017
Handledare:	Jonas Hinnfors
Antal ord:	10 831 inklusive referenser

Abstract

The aim of this Bachelors thesis is to examine the strategic ways Social Democratic parties respond to the electoral success of populist radical right parties (PRRP) in immigration-and integration issues. The theoretical framework is that PRRP pose a triple challenge to Social Democratic parties; increasing the salience of issues traditionally 'owned' by the right parties, appealing to the working-class who traditionally vote for the centre left and help the formation of centre-right government coalitions (Bale et al., 2010). The study conducts a secondary analysis by using qualitative data concerning Social Democratic parties in Norway, Denmark, the Netherlands, Austria and Sweden and the data is categorised by three ideal-typical strategies; *hold*, *defuse* and *adopt*. The five cases stand an empirical gap and hence the four first mentioned cases have been investigated before by Bale et al. (2010) it is therefore possible to make a comparative analysis. Sweden was until the 2010 elections regarded as a deviant case with its absence of PRRP and because Bale et al. (2010) could not include Sweden as a case this thesis will furthermore contribute to empirical evidence with which strategy the Swedish Social Democratic party has chosen. The results show that the Social Democratic parties do not *adopt* the PRRP's restrictive political agenda on immigration-and integration issues to a higher extent compared with previous research results. But as the PRRP might become more established and experienced it puts more pressure on the Social Democratic parties to *adopt* its agenda to stay competitive in the future.

Keywords: party competition, Social Democratic parties, populist radical right parties, migration policy, integration policy.

Innehållsförteckning

1.1 Etablerade partier och gästen som inte går	4
2.1 Hur påverkar högerpopulistiska partier andra partier i migration- och integrationsfrågor?	6
2.2 Syfte	8
2.3 Frågeställning	8
3.1 Lämnar socialdemokratiska partier dörren på glänt?	9
3.2 Första utmaningen- högerregeringar	10
3.3 Andra utmaningen- ökat framträdande av högerpartiers frågor	11
3.4 Tredje utmaningen- lockar väljare från arbetarklassen	12
4.1 Metod och material	13
4.2 Sekundäranalys	14
4.3 Analysredskap	15
4.3.1 Håll	16
4.3.2 Desarmera	17
4.3.3 Anta	18
5.1 Resultat	19
5.2 Norge	20
5.3 Danmark	23
5.4 Sverige	23
5.5 Nederländerna	27
5.6 Österrike	29
6. If you can't beat them? Join them later?	32
Referenser	35

Tabellförteckning

Tabell 1. Socialdemokratiska partiets strategival 1970–2006 (Bale et al., 2010)	11
Tabell 2. Socialdemokratiska partiets strategival 2007-2016	21

1.1 Etablerade partier och gästen som inte går

Högerpopulistiska partier var inledningsvis partier i den parlamentariska periferin men har under trettio år till utvecklats till en allt mer etablerad partifamilj med ett starkt väljarstöd och regeringspotential (Mudde, 2013). Missnöje kring migrationsfrågor är det som högerpopulistiska partier får störst valmässigt genomslag att driva (Ivarsflaten, 2008) och etablerade partier tvingas därav välja en eller flera strategier för att bemöta högerpopulisternas agenda i migration- och integrationsfrågor och partiet i sig som en parlamentarisk konkurrent.

I studien "If you can't beat them, joint them? Explaining Social Democratic responses to the challenge from the populist radical right in Western Europe" (Bale, Green-Pedersen, Krouwel, Luther & Sitter, 2010) baserar författarna sin studie på att socialdemokratiska partier i Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike står inför en trippelutmaning från högerpopulistiska partiers valframgångar. För det första förenklar högerpopulistiska partier bildandet av högerledda regeringar, för det andra är högerpopulistiska partier framträdande i frågor som högerpopulistiska partier traditionellt driver och för det tredje lockar högerpopulistiska partier väljare från arbetarklassen som traditionellt röstar på mitten-vänsterpartier.

Förutom det teoretiska ramverk att socialdemokratiska partier står inför en trippelutmaning har författarna utformat tre strategier som det sistnämnda partiet kan anta i migration- och integrationsfrågor; stå kvar vid sina principer (*håll*), minska uppmärksamheten som högerpopulistiska partier får i frågan (*desarmera*) eller anpassa sig efter högerpopulisterna (*anta*). Bales et al (2010) slutsats är att socialdemokratiska partier mellan perioden 1970–2006 i de fyra fallen 'mixar och matchar' sina strategier i hopp om att kvarstå med sin konkurrenskraft utan att lämna för många av sina värderingar och sin trovärdighet.

Sedan studien av Bale et al. (2010) avslutades 2006 har norska högerpopulistiska Fremskrittspartiet (FP) ingått regeringssamarbete med Høyre år 2013 (Allern & Karlsen, 2014) och i Danmark har högerpopulistiska Dansk Folkeparti (DF) gett stöd till regeringar mellan 2001-2011 (Kosiara-Pedersen, 2012). Detta kan visa på tendensen till att högerpopulistiska partier konsoliderats med de etablerade parlamentariska partierna och gjuter därmed intresset att

undersöka Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike med datamaterial mellan perioden 2007–2016 för att undersöka eventuella skiftningar i respektive lands socialdemokratiska partis migration-och integrationspolitik.

Sverige var innan högerpopulistiska Sverigedemokraterna (SD) fick mandat 2010 ett undantag från många andra europeiska länder i sin frånvaro av högerpopulistiska inslag (Widfeldt, 2011). Svenska etablerade partiers syn på SD som ett pariparti (Strömbäck, Jungar & Dahlberg, 2016) väcker intresset att undersöka ifall det svenska socialdemokratiska partiet fortfarande behandlar SD som ett pariparti eller om det skett en utveckling mot konsolidering som i Norge och Danmark.

Syftet med studien är att undersöka vilken eller vilka *håll*, *desarmera* och *anta* strategier som socialdemokratiska partier i de fem ovanstående länderna väljer för att bemöta högerpopulistiska partier som från början endast gästspelade på den politiska arenan.

2.1 Hur påverkar högerpopulistiska partier andra partier i migration- och integrationsfrågor?

Allt eftersom samhället förändras och utvecklas uppkommer nya frågor som kan kräva uppmärksamhet från politiska beslutsfattare. Det har tidigare handlat om miljöfrågor, frågan om forskning kring stamceller, regleringar på finansmarknaden och inte minst migration- och integrationsfrågor. Om ett parti blir valmässigt framgångsrika i en fråga kan det minska andra partiers popularitet och konkurrensen mellan partier kan således inte endas handla om de mest passande medlen för att bemöta en ny fråga utan också att frågan hamnar på den politiska agendan (Van Heerden, De Lange, Van der Brug & Fennema, 2014). Om resonemanget kopplas till högerpopulistiska partier, som får störst valframgångar vid att driva frågan om mer restriktiv migration och hårdare integration (Ivarsflaten, 2008), så är det intressant att undersöka vilken eller vilja strategier av *håll*, *desarmera* och *anta* socialdemokratiska partier i Europa väljer för att bemöta högerpopulistiska partiers mer restriktiva politik i migration- och integrationsfrågor eftersom traditionellt sätt drivs frågan även av högerpartier (Bale et al., 2010).

Van Spanje (2010) har undersökt ifall högerpopulistiska partiers valframgångar har en 'smittsam' effekt på övriga partier i hur de positionerar sig i migrationsfrågor. Genom att göra en jämförande studie med 75 partier i 11 västeuropeiska länder visar resultatet att det finns en effekt mellan högerpopulistiska partiers framgång eller misslyckande med deras effekt på alla partiers positionering i migrationsfrågor. Dock är effekten starkare kopplad till partier till höger på en vänster-höger skala (Van Spanje, 2010) vilket kan bero på att högerpartier har en tradition att försvara nationen och dess kultur från utomstående hot (Bale, 2008). Partier som inte mobiliserar väljare genom att fokusera på migrationsfrågor och som står till vänster, till exempel gröna partier och före detta kommunistiska partier, är inte immuna mot högerpopulistiska partiers påverkan även om det är mer troligt att högerpartier anpassar sig efter högerpopulistiska partiers agenda kring mer restriktiv migration. Studien visar även att högerpopulistiska partier som är i regeringsställning inte är lika 'smittsamma' som när de är i opposition (Van Spanje, 2010).

Vidare diskuterar Van Spanje (2010) att majoriteten av väljarna i västeuropeiska länder är emot idén om ett mångkulturellt samhälle, vilket troligtvis bidrar till att partier över hela vänster-

högerskalan måste ta upp frågan om mer restriktiv migration. Detta kan betyda att vänsterpartier ändrar sina ideal gällande ett multikulturellt samhälle för att inte förlora väljare till högerpopulistiska partier (Van Spanje, 2010).

Mudde (2013) visar att högerpopulistiska partier bör ses som en katalysator eller pådrivare snarare än initiativtagare till mer restriktiv migrationspolitik. Vidare lyfter Mudde (2013) att högerpopulistiska partier inte för alltid är ämnade att lyckas influera sin politik när de är i opposition och misslyckas när de är ett regeringsparti. Han ger tre anledningar till att högerpopulistiska partier kommer få mer inflytande i framtiden.

Den första anledningen är att massmedia i form av dagstidningar har gett mer utrymme till den politiska diskursen de senaste decennierna och på så sätt bidragit till en främjande plattform för högerpopulistiska partier (Mudde, 2013). Den andra anledningen är att högerpopulistiska partier är mer väletablerade partier i många parlament idag. Finanskrisen 2008 har flyttat den politiska debatten om migration från att ha fokuserat främst på socioekonomiska frågor till att fokusera mer på sociokulturella frågor, vilket har bidragit till att högerpopulistiska partier har gått tillbaka valmässigt i vissa länder. Men krisen kan på lång sikt väcka oro från både den politiska eliten och medborgare kring både europeisk och global integration vilket högerpopulistiska partier i många länder redan uppmärksammat (Mudde, 2013). För det tredje har högerpopulistiska partier lärt sig av sina misstag och fått mer erfarenhet från subnationell nivå. Högerpopulistiska partiers mognad varierar dock från land till land eftersom högerpopulistiska Freiheitliche Partei Österreichs (FPÖ) i Österrike och högerpopulistiska Lijst Pim Fortuyn (LPF) i Nederländerna imploderade när de gick från oppositionsparti till regeringsparti medan högerpopulistiska Lega Nord i Italien har ingått tre regeringssamarbeten (Mudde, 2013).

Fokus i ovanstående studier om partikonkurrens ligger på högerpopulistiska partier (Van Spanje, 2010; Mudde, 2013). Med förankring i trippelutmaningen så utmanas socialdemokratiska partier i Europa av högerpopulistiska partiers mer etablerade position och framför allt i högerpopulistisk migration- och integrationspolicys.

2.2 Syfte

Syftet med studien är att undersöka vilka eller vilken av strategierna *håll*, *desarmera* och *anta* som socialdemokratiska partier i Danmark, Norge, Nederländerna, Österrike och Sverige antar i migration- och integrationsfrågor.

Eftersom SD tillkom förhållandevis sent så är det av intresse att göra en jämförelse mellan de fyra förstnämnda länderna och Sverige under perioden 2010–2016 då SD har varit ett riksdagsparti. Syftet är även att undersöka Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike mellan 2007–2016 och jämföra resultatet med resultatet från studien av Bale et al. (2010) mellan perioden 1970–2006 för att se eventuella förändring av socialdemokraternas val av strategi *håll*, *desarmera* och *anta* eftersom högerpopulistiska partier har blivit mer etablerade i respektive parlament.

2.3 Frågeställning

Fråga 1 och fråga 2 har fokus på vilken eller vilka av strategierna *håll*, *desarmera* och *anta* som de socialdemokratiska partierna väljer medan fråga 3 och 4 har fokus på att jämföra resultaten över tid.

1. Vilken eller vilka av strategierna *håll*, *desarmera* och *anta* har socialdemokraterna i Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike valt att använda i migration- och integrationsfrågor under perioden 2007–2016?
2. Vilken eller vilka av strategierna *håll*, *desarmera* och *anta* har socialdemokraterna valt i Sverige i migration- och integrationsfrågor under perioden 2010–2016?
3. Har socialdemokraternas val av strategierna *håll*, *desarmera* och *anta* ändrats i Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike under perioden 2007-2016 jämfört med perioden 1970–2006?
4. Skiljer sig valet av strategierna *håll*, *desarmera* och *anta* som socialdemokraterna valt i Sverige mellan 2010–2016 med strategierna som socialdemokraterna valt i Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike mellan 2007–2016?

3.1 Lämnar socialdemokratiska partier dörren på glänt?

Inträdet av högerpopulistiska partier i europeiska parlament har varierat över tid. I Österrike fick högerpopulistiska partiet FPÖ sitt genombrott under 1990-talet medan högerpopulistiska partier i Nederländerna fick sina genombrott i början av 2000-talet. Sverige är dock ett avvikande fall till skillnad från sina nordiska grannländer Norge och Danmark eftersom SD fick mandat i Riksdagen så sent som 2010 och de två förstnämnda länderna hade högerpopulistiska partier från 1970-talet. Att SD i förhållande till andra högerpopulistiska partier dröjde med att överstiga valtröskeln förklarar Oskarson och Demker (2015) med att det inte är en ökad anti-migrantattityd hos arbetarklassen utan snarare en försvagad polarisering av vänster-högerskalan, vilket skapar en ny struktur som lämnar rum till stora delar av arbetarklassen och till SD att omstrukturera sig.

Socialdemokratiska partier använder olika strategier för att bemöta högerpopulistiska partiers agenda om mer restriktiv migration- och integrationspolitik. I Norge hjälpte högerpartiet Høyre att marginalisera högerpopulistiska FP genom att skapa en blocköverskridande konsensus i migration- och integrationsfrågor så att det norska socialdemokratiska partiet kunde anta en *desarmera* strategi (se Tabell 1) i migration- och integrationsfrågor (Bale et al., 2010). I Danmark och Nederländerna har ländernas respektive socialdemokratiska partier valt att *anta* de högerpopulistiska partiernas agenda (Bale et al., 2010).

Resultatet från studien av Bale et al. (2010) framhäver att variationerna över tid som socialdemokratiska partier i Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike väljer att anamma *håll*, *desarmera* och/eller *anta* beror på andra mitten-vänster partier, högerpartier samt socialdemokratiska partiers interna diskussion om migration och integration. Därmed är högerpopulistiska partier inte den enda faktorn som påverkar socialdemokratiska partier. Valet att fokusera på socialdemokratiska partiers val av strategi och inte andra mitten-vänsterpartier eller högerpartier har stöd i det teoretiska ramverket trippelutmaningen (Bale et al., 2010).

Tabell 1. Socialdemokratiska partiers strategival 1970–2006 (Bale et al., 2010)

Land	Period	Strategi i migration- och integrationsfrågor
Danmark	1980-talet	<i>Håll</i>
Danmark	1990-talet	<i>Desarmera</i>
Danmark	2000-talet	<i>Anta</i>
Nederländerna	2000–2004	<i>Desarmera, håll, anta</i>
Nederländerna	2005	<i>Desarmera</i>
Norge	1970-talet	<i>Desarmera</i>
Norge	2000-talet	<i>Desarmera</i>
Österrike	1985–1995	<i>Håll, desarmera</i>
Österrike	1995–2005	<i>Håll, anta</i>

3.2 Första utmaningen- högerregeringar

Som tidigare nämnt så bidrar högerpopulistiska partier med att det blir enklare att bilda högerregeringar. Vilket sker genom att högerpopulistiska partier antingen ingår i en koalitionsregering eller stöttar en minoritetsregering bestående av högerpartier. I förlängning kan det innebära att högerpopulistiska partiers restriktiva migrations- och integrationspolitik går igenom och även att socialdemokratiska partier hamnar i en oppositionsställning (Bale et al., 2010).

I Danmark satt liberala Venstre och De konservative Folkeparti i en koalitionsregering mellan 2001–2011 med stöd från DF. Men efter tio år vid makten formades en minoritetsregering av Socialdemokraterne, Radikale Venstre och Socialistisk Folkeparti med stöd från det rödgröna partiet Enhedslisten efter valet 2011 (Kosiara-Pedersen, 2012). Under de tio år som DF gav stöd till den liberalkonservativa minoritetsregeringen med Anders Fogh Rasmussen som premiärminister så försvarades till exempel anhörginvandring genom att personer under 24 år inte kunde återförenas med sina familjer och även gifta par hade svårigheter att återförenas, även

om ena partnern vistades i Danmark (Green-Pedersen & Odmalm, 2008). Efter valet 2005 kvarstår högerregeringen med fortsatt stöd från DF medan Socialdemokratiet går tillbaka i opinionsmätningarna efter Muhammedkarikatyrerna (Bale et al., 2010) och Socialdemokratiets väljarsiffror har inte varit så låga sedan 1906 (Kosiara-Pedersen, 2008). Socialdemokratiets motgångar gör att de antar en *anta* strategi i migration- och integrationsfrågor, vilket betyder mer restriktiv migration och hårdare integrering av migranter (Bale et al., 2010).

Till skillnad från DF i Danmark som gav stöd till en högerledd minoritetsregering så ingick högerpopulistiska FP år 2013 för första gången i en koalition med konservativa Høyre i Norge med stöd från två högerpartier (Allern & Karlsen, 2014). Det är svårt att säkerställa vilka konsekvenser högerpopulistiska FP har haft för migration- och integrationspolitiken i Norge eftersom de i skrivande stund inte avslutat sin mandatperiod, men en komparativ fallstudie av Tjitske Akkerman (2012) visar att högerledda regeringar med stöd från högerpopulistiska partier generellt för en mer restriktiv migration- och integrationspolitik men ansvaret för förändringen av denna politikens policy bär högerpartier. Akkerman (2012) visar även på att högerpopulistiska partier som sitter i en högerregering inte får igenom sina förslag kring migration- och integration på grund av att deras partiorganisation är bristfällig.

3.3 Andra utmaningen- ökat framträdande av högerpartiers frågor

I Nederländerna har kristdemokratiska Christen-Democratisch Appèl (CDA), liberalkonservativa Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) och socialdemokratiska Partij van de Arbeid (PvdA) varierat i regeringsuppställning sedan 1945 och refereras därför som 'the big three'. Valet 2010 förändrade dock det politiska landskapet eftersom högerpopulistiska PVV officiellt stöttade minoritetsregeringen CDA/VVD i vissa frågor men utan ministerposter (Van Heerden et al., 2014).

Gällande migration- och integrationspolitik går det utläsa att VVD och CDA hade liknande partiprogram som högerpopulistiska LPF hade i valet 2002 och att partierna har fortsatt att röra sig efter högerpopulistiska partiernas agenda. Vidare har den politiska diskursen i Nederländerna om migration och integration gått från att vara en socioekonomisk fråga till sociokulturell över 20 års tid med start på 1990-talet. Det går dock att se en skiljelinje mellan vänster- och högerpartier

där vänsterpartier, som PvdA, fortfarande är för en generös migration och har mer fokus på den socioekonomiska aspekten än på kultur vid integration. Det går dock inte att säkerställa att högerpartierna har ändrat åsikt i migration- och integrationsfrågor som ett resultat av högerpopulistiska partiers framgång. Det tyder mer på att högerpopulistiska partier har bidragit med en acceleration av de berörda frågorna eftersom de etablerade partierna började förespråka mer restriktiv migrations- och integrationspolitik på 1990-talet innan LPV och PVV fick mandat i parlamentet i början av 2000-talet (Van Heerden et al., 2014).

3.4 Tredje utmaningen- lockar väljare från arbetarklassen

Sverige är ett land som avviker från ovanstående exempel. Till skillnad från sina grannländer Norge och Danmark har högerpopulistiska partier uteblivit i Riksdagen längre än många andra europeiska länder (Akkerman, 2012). Men i valet 2010 så fick SD mandat vilket innebar att Alliansen förlorade sin majoritet. Alliansens valseger blev därav snabbt dämpad eftersom både vänster- och högerpartier insåg att möjligheten att i framtiden få majoritet såg mörk ut med SD som ett åttonde riksdagsparti. Ett tillvägagångsätt att ta sig ur situationen skulle vara att SD ingick i Alliansen eller att de gav stöd till en minoritetsregering, vilket Alliansen motsatte sig mot men som har skett i Norge och Danmark sedan 15 år tillbaka (Aylott & Bolin, 2015).

SOM-undersökningar från 2014 visar att det som förenar SD väljare är att de vill se minskad invandring och minskat flyktingmottagande. I huvudsak är SD väljarbas mansdominerad, har fler väljare på landsbygden eller tätort än i storstäder och har ett starkt väljarstöd i arbetarklassen. Av Sverigedemokraternas väljare så tillhör två tredjedelar arbetarklassen, vilket är en större andel än vad Socialdemokraterna innehar (Sannerstedt, 2015).

Sammanfattningsvis så ser det politiska landskapet olika ut i olika länder. Även om det framstår vid första anblicken att ovanstående länder har tagit en 'högersväng' och att högerpopulistiska partier har ett stort inflytande på migration- och integrationsfrågor så tyder det på att de fungerar mer som en katalysator snarare än initiativtagare (Mudde, 2013; Akkerman, 2012). Vidare är frågan om socialdemokratiska partier påverkas av högerpopulistiska partiers framträdande genom att *håll*, *desarmera* och/eller *anta* högerpopulistiska partiers restriktiva migration- och integrationspolitik.

4.1 Metod och material

Förankrat i resonemanget att socialdemokratiska partier runt om i Europa utmanas av högerpopulistiska partiers valframgångar så kommer socialdemokratiska partier undersökas i fem olika kontexter. Dels för att uppdatera de fyra redan undersökta ländernas socialdemokratiska partier med datamaterial mellan 2007–2016 och dels undersöka det svenska socialdemokratiska partiet mellan 2010–2016 samt jämföra de fyra länderna mellan perioderna 1970–2006 och 2007–2016.

Urvalet av länder är utifrån studien som Bale et al. (2010) bedrev där Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike valdes att undersökas utifrån att länderna uppfyllde fyra kriterier. För det första att ländernas valsystem är proportionella med relativt låga procentspärrar, för det andra att har socialdemokratiska partier en historia av att behandlat migranter och minoriteter väl, för det tredje att högerpopulistiska partier har blivit en påtaglig utmaning för vänstermittenpartier och för det fjärde att det finns vänster- och slutligen att miljöpartier som skulle kunna vara kritiska mot att socialdemokraterna tog efter högerpopulistiska partiers politik.

Svenska socialdemokratiska partiet har inte tidigare undersökts utifrån det teoretiska ramverket trippelutmaningen och idealtyperna *håll*, *desarmera* och *anta* men kommer i denna studien undersökas för att de uppfyller de fyra ovanstående kriterierna. Sverige är intressant att undersök för att med undantag från högerpopulistiska Ny Demokrati som hade mandat mellan 1991–1994 så var Sverige avvikande i bemärkelsen att inga högerpopulistiska partier fått parlamentariskt mandat förrän 2010 då SD fick 5,7 procent av rösterna (Oskarson & Demker, 2015). Att Sverige varit utan högerpopulistiska partier förhållandevis längre än många europeiska länder gör det därför intressant att jämföra svenska socialdemokratiska partiets val av strategi mellan 2010–2016 med socialdemokratiska partier i Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike mellan 2007–2016 eftersom högerpopulistiska partier i de fyra sistnämnda länderna har fått mer tid att etablera sig på den politiska arenan än SD.

Även om det är socialdemokratiska partier som är i fokus i analysen så kan det vara till hjälp att definiera de högerpopulistiska partier. Återkopplat till syftet om att förutom undersöka vilken

eller vilka strategier socialdemokratiska partier i respektive land har valt så har undersökningen en ambition att jämföra resultatet med tidigare forskningsresultat från studien av Bale et al. (2010). För att göra resultaten jämförbara krävs att samma enheter jämförs och därför kommer de högerpopulistiska partier som fanns med i studien av Bale et al (2010) räknas som högerpopulistiska partier i denna undersökning. Sverigedemokraterna som är den svenska motsvarigheten till ett högerpopulistiskt parti definieras tillsammans med de fyra övriga ländernas motsvarigheter att inneha en ideologi som kombinerar nativism, auktoritarism och populism (Mudde, 2013).

4.2 Sekundäranalys

Forskningsområdet om högerpopulistiska partier är rikligt och därför är det en fördel att tillämpa en sekundäranalys för att analysera socialdemokratiska partiers strategival. Eftersom sekundäranalys ligger till grund för studien av Bale et al. (2010) så kan studiens resultat jämföras med tidigare resultat och generalisera resultatet till en annan tid och kontext (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud, 2017).

En sekundäranalys innebär att data som används i en studie redan är insamlade och att personen som utför den sekundära analysen inte varit med i insamlandet av data. Bryman (2016) belyser att fördelarna med att använda sekundäranalys som metod är att det ger mer tid åt analys och tolkning av datamaterialet eftersom det inte krävs någon tid att samla in primärdata. Vidare är en sekundäranalys fruktbart gällande jämförande analyser av kulturer eller länder eftersom de kan innebära både kostsamma och praktiska svårigheter i form av språkbarriärer och kulturella olikheter. Genom att använda ett nytt teoretiskt ramverk eller att flytta fokus från en variabel till en annan så kan det ge plats åt nya tolkningar som annars inte upptäckts tidigare (Bryman, 2016).

Generellt så skiljer sig sekundäranalysen från å ena sidan att det utförs på data som inte blivit analyserat och å andra sidan en ny analys på redan analyserat material. Det är utifrån den sistnämnda formen som denna studie kommer att ske genom att använda tidigare forskning i form av vetenskapligt publicerade artiklar som datamaterial. Sekundäranalysen som metod kommer därav användas i syfte att sätta in resultat från olika undersökningar i ett annat sammanhang utifrån nya frågeställningar (Lervik Knowles, 2000).

Som vid all typ av metodanvändning så är det viktigt att förhålla sig kritisk till originalmaterialet och värdera ifall materialet kan ge svar på den nya frågeställningen. Det kan därmed vara till hjälp att ställa ett antal kritiska frågor till materialet (Lervik Knowles, 2000). I denna studie är kraven att en vetenskaplig artikel ska innehålla information om socialdemokratiska partier och högerpopulistiska partier i något av de fem länderna, politiska migration- och integrationspolicys och vara inom tidsramen 2007–2016 för Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike samt 2010–2016 för Sverige för att kunna svara på mina frågeställningar.

Bale et al. (2010) valde att använda kvalitativ över kvantitativt datamaterial för att kvalitativ data i större utsträckning kunde besvara deras frågeställning varför och när högerpopulistiska partier kan orsaka ändring sin strategi i migration- och integrationspolicys. En kvantitativ ingång hade exempelvis kunna ske med hjälp av Manifesto Group data för att se huruvida socialdemokratiska partier har ändrat position i migrationsfrågor i sina valmanifest. Men vid en kvantitativ metodanvändning så finns risken att mer kontextberoende information går förlorad och svar på frågor som när och varför uteblir.

Under analysens gång används ett indexeringsystem med kategorierna ämne/nyckelord, ställda frågor, använda metoder, insamlade/använda/valda data, plats, tid, genomförd analys och dragna slutsatser för att systematisera analysen av datamaterialet (David & Sutton, 2016). Förutom att fylla i indexeringsystemet så ställs frågan ”vilken eller vilka strategier har socialdemokratiska partier i Danmark, Norge, Nederländerna, Österrike och Sverige valt att anta i migration- och integrationsfrågor?” till datamaterialet.

4.3 Analysredskap

För att analysera socialdemokratiska partiets strategier gällande migration och integrationsfrågor är det fruktbart att använda idealtyper som analysverktyg. Viktigt att framhäva vid användning av idealtyper är att de inte finns i verkligheten, utan har syftet att förtydliga egenskaper hos fenomenet, vilket kan ses som en renodling av verkligheten och har avsikten att visa vad som är typiskt för ett fenomen. Jämfört med klassindelningar som analysredskap så handlar idealtyper om gradskillnader och inte om artskillnader. Vidare är frågan som sälls vid en idealtypisk analys

inte ifall fenomenet som studeras tillhör en given klass, utan i vilken utsträckning fenomenet liknar den renodlade idealtypen (Esaiasson et al., 2017).

Förankrat i resonemanget kring gradskillnader så kommer analysen ske utifrån idealtyperna *håll*, *desarmera* och *anta* för att ta reda på vilken strategi socialdemokraterna väljer i migration- och integrationsfrågor (Bale et al., 2010). Idealtyperna utformades och tillämpades av Bale et al. (2010) och jag ser ingen anledning att inte använda dem som analysredskap i denna studie. Jag anser att utifrån de tre tekniska kraven för analysredskap som boken Metodpraktikan (Esaiasson, 2017) belyser att de tre idealtyperna uppfyller kraven eftersom idealtyperna för det första inte saknar relevans från verkligheten eftersom idealtyperna tidigare har använts (Bale et al., 2010). För det andra så är idealtyperna uttömmande eller täckande, men värt att belysa är att idealtyperna tillika partistrategerna kan ändras över tid och beror på samspelet mellan partierna. Det tredje tekniska kravet är aktuellt ifall idealtyperna är polära, att idealtyperna utgör två extrempunkter på en linje. Men eftersom denna studies analysredskap utgår ifrån tre idealtyper så är det inte av betydelse att idealtyperna ska vara parallella, som det tredje tekniska kravet förespråkar.

Analysredskapet är med andra ord förhandsdefinierade idealtyper och inte öppna svars-kategorier (Esaiasson et al., 2017). Med ett mer öppet förhållningsätt till datamaterialet så styr innehållet svaret på frågorna och analyseras därav på ett mer förutsättningslöst sätt. Med fördefinierade analysredskap så uträttas mycket av analysarbetet i ett tidigt stadium men ställer också höga krav på att analysredskapen är välgrundade och intressanta i förhållande till frågan som ställs. Eventuella risker med fördefinierade analysredskap är att slutsatserna blir för beroende av vad som i förhand har arbetats fram som färdiga svars-kategorier och riskerar att missa andra svars-kategorier (Esaiasson et al., 2017). Men jag anser att idealtyperna *håll*, *desarmera* och *anta* både är uttömmande och speglar verkligheten i så pass hög grad det är högst troligt att denna undersökning inte riskerar att gå miste om något annat svarsalternativ (Esaiasson et al., 2017).

4.3.1 Håll

Att socialdemokraterna skulle anta *håll* (egen översättning av hold) strategin innebär att de bibehåller sin position i en politisk fråga som de använder för att konkurrera med andra partier.

Det innebär även att eventuella utmaningar bemöts genom att förstärka partiets policyposition genom att vara tydliga med sin politiska agenda och att mobilisera partiets kärnväljare. Vidare så skiftar och ändrar partier sina policys för att bemöta sociala förändringar och sina väljare, men standardinställning är att det går långsamt att ändra ett partis policys (Bale et al., 2010).

Exempel på en *håll* strategi är när danska socialdemokraternas under 1980-talet kunde hålla fast vid sina principer i migrationsfrågor eftersom rådande mitten-högerregering inte var intresserad av att driva en icke-ekonomiska fråga som migration, vilket resulterade i att högerpopulistiska Framskridtspartiet (idag Dansk Folkeparti) blev isolerat i frågan om mer restriktiv migrationspolicys (Bale et al., 2010). Ett annat exempel på en blandning av båda strategierna *håll* och *desarmera* kan urskiljas i Österrike under första hälften av 1990-talet. Österrikiska socialdemokraterna SPÖ gick med i en koalition med högerpartiet Österreichische Volkspartei (ÖVP) som resulterade i att högerpopulistiska FPÖ blev utfrysad och det sistnämnda partiet fick ingen uppmärksamhet i migrationsfrågor. Inom koalitionsarbetet så drev socialdemokraterna frågan om ett österrikiskt EU-inträde vilket kan tolkas som att socialdemokraterna även antog en *desarmera* strategi men att de också med bakgrund till att de tillsammans med ÖVP frös ut FPÖ antog en *håll* strategi. En *håll* strategi för socialdemokraterna kan vara riskabel i och med att partiet associeras med generös migration och ett multikulturellt samhälle samtidigt som det finns en diskurs i framförallt media om terrorism, kriminalitet och ett utnyttjande av välfärdsfördelar (Bale et al., 2010).

4.3.2 Desarmera

Den andra strategin *desarmera* (egen översättning av defuse) karaktäriseras av att minska framträdandet eller relevansen av en ny politisk fråga för att utforma en politisk agenda som inte missgynnar i denna studie socialdemokratiska partier. Att *desarmera* en politisk fråga innebär att partiet undviker att debattera den politiska frågan som önskas *desarmeras* och att medvetet välja att fokusera på något annat i hopp om att övriga partikonkurrenter kommer att göra detsamma (Bale et al., 2010).

Ett exempel på *desarmera* strategin är när socialdemokratiska PvdA i Nederländerna gjorde frågan om mer restriktiv migration- och integration samt att röra sig bort ifrån idén om ett

multikulturellt samhälle till sin egen fråga innan högerpopulistiska LPF blev inröstade i parlamentet 2002. Detta hände i samspel med att PvdA ingick i en koalition med liberalkonservativa VVD och liberalprogressiva D66 under 1990-talet och i ett hopp om att *desarmera* högerpopulistiska partier från att vara ett hot (Bale et al., 2010).

Exemplet visar att socialdemokratiska partier kan försöka att förebygga risken att förlora väljare till högerpopulistiska partier genom att skapa konsensus med högerpartier i migration- och integrationsfrågor. Potentiella risker för socialdemokrater att anta en *desarmera* strategi är att högerpartier kan bli frestade att istället hoppa av eller avvisa konsensus mellan socialdemokraterna och högerpartiet (Bale et al., 2010).

4.3.3 Anta

Strategin *anta* (egen översättning av adopt) bottnar i att partier har ambitionen att maximera antalet väljare och deras positionering i en politisk fråga ska förstås som ett sätt att uppnå målet med att få så många röster som möjligt. I frågan om migration och integration skulle det visa sig att partier argumenterar för begränsad migration och det multikulturella samhället genom att öka fokus på integration och/eller assimilation för att sedan återgå till det 'normala' politiska läget.

Ett exempel på att socialdemokraterna antagit en *anta* strategi i migrations- och integrationsfrågor går att urskilja i Danmark eftersom migration- och integration under slutet av 1990-talet kvarstod på den politiska agendan trots att socialdemokraterna tidigare försökt anta en *desarmera* strategi (Bale et al., 2010). Risken med att socialdemokrater skulle ta till strategin *anta* är att en politisk 'u-sväng' i en fråga kan skada partiets trovärdighet både internt inom partiet och bland väljare. Danmark kan demonstrera risken för att socialdemokraternas övergång till en *anta* strategi i migration- och integrationsfrågor eftersom den nya strategin fick gehör från partimedlemmar i vissa kommuner nära Köpenhamn med en hög andel migranter och som tidigare hade vänt sig till media för att se en ändring hos sitt parti. Men även om det fanns internt stöd för att använda mer restriktiv migrationspolicys på kommunal nivå så fanns det ett motstånd på nationell nivå (Bale et al., 2010).

5.1 Resultat

Efter tillämpningen av sekundäranalys på datamaterial relevant för länderna Norge, Danmark, Nederländerna, Österrike och under perioden 2007–2016 så går det att tyda att av ländernas socialdemokratiska partier har ändrat strategi i migration- och integrationsfrågor (fråga 1 och 3). Danska socialdemokratiska partiet hade under perioden 2000–2006 strategin *anta* och norska socialdemokraterna hade under perioden 2000–2006 strategin *desarmera* (se Tabell 1). Resultatet i denna undersökning visar att socialdemokratiska partier i Danmark och Norge har ändrat sin strategi till *desarmera* respektive *anta* (se Tabell 2). Nederländerna och Österrike har ett mer nyanserat resultat och har förvisso ändrat strategi. Men eftersom det är möjligt att urskilja fler antagna strategier hos socialdemokratiska partier i de två länderna kan det hävdas att de har bytt strategi för att det inte är samma uppsättning av strategier. Men även hävdas att de två länderna inte har bytt strategi eftersom en eller flera strategier går att återfinna i resultatdelen av Bale et al. (2010) under perioden 1995–2006 (se Tabell 1).

Socialdemokratiska partiet i Sverige har under perioden 2010–2016 valt en *håll* och *desarmera* strategi eftersom partiet under valrörelserna 2010 och 2014 drivit traditionella socialdemokratiska frågor och efter valen skapat konsensus mellan övriga riksdagspartier att inte samarbeta med SD (fråga 2). Resultatet i Norge, Danmark, Nederländerna och Österrike under perioden 2006–2016 skiljer sig inte avsevärt med Sveriges resultat under 2010–2016 (fråga 4). Sveriges resultat jämfört med de fyra länderna skiljer sig dock åt i avseendet att det norska socialdemokratiska partiet har valt en *anta* strategi i både migration- och integrationsfrågor medan Sverige har valt *håll* och *desarmera* i samma kategori. Socialdemokratiska partier i Danmark, Nederländerna och Österrike har under perioden 2008–2013 valt någon av de tre strategierna *håll*, *desarmera* och *anta* i kategorin migration- och integrationsfrågor, vilket till viss del stämmer överens med Sveriges resultat.

I tolkningen av resultatet så framkom det skilda strategival i migration respektive integrationsfrågor i Nederländerna och Österrike (se Tabell 2). I Nederländerna valde det

socialdemokratiska partiet *håll* strategin för att partiet betraktade migrationsfrågor en socioekonomisk fråga istället en sociokulturell fråga. I integrationsfrågor kan det tolkas som att det nederländska socialdemokratiska partiet valde en *anta* strategi för att bytet av partiledare från Wouter Bos till Job Cohen kan tydas som ett byte från en partiledare med en ekonomisk profil till en partiledare med integrationsfrågor som profil (Aarts & Van der Klok, 2011).

I Österrike kan analysen ge antydning om att det österrikiska socialdemokratiska partiet valt *håll* och *anta* strategin i migrationsfrågor eftersom partiet valt att bli mer restriktiv i frågor angående migration till den österrikiska arbetsmarknaden men att de samtidigt inte ingå samarbete med FPÖ (Luther, 2009).

Tabell 2. Socialdemokratiska partiers strategival 2007–2016

Land	Period	Migrationsfrågor	Integrationsfrågor	Migration- och integrationsfrågor
Norge	2013	-	-	<i>Anta</i>
Danmark	2007	-	-	<i>Desarmera</i>
Nederländerna	2010–2012	<i>Håll</i>	<i>Anta</i>	<i>Håll, desarmera, anta</i>
Österrike	2008–2013	<i>Håll, anta</i>	-	<i>Håll, desarmera, anta</i>
Sverige	2010–2014	-	-	<i>Håll, desarmera</i>

5.2 Norge

För att undersöka vilken eller vilka strategier som Norges socialdemokratiska parti har så har jag använt två vetenskapliga artiklar som datamaterial. Den enda heter ”A Turn to the Right: The Norwegian Parliamentary Election of September 2013” (Allern & Karlsen, 2014) och har som syfte att förklara varför det blev en koalitionsregering mellan konservativa Høyre och högerpopulistiska FP i valet till Stortinget 2013, vilket inträffade efter åtta år av en rödgrön regering vid makten. Den andra heter ”Rethinking Anti-Immigration Rhetoric after the Oslo and Utøya Terror Attacks” (Wiggen, 2012) och undersöker hur norska politiker, akademiker och

media har bemött terroristen Anders Bering Breiviks främlingsfientliga idéer efter terrorattentaten mot regeringskvarteren i Oslo och massmorden på Utøya den 22 juli 2011.

Båda artiklarna berör tiden runt valet 2013 och det är under den tidsperioden som jag kommer att applicera de tre idealtyperna på de norska socialdemokraterna. Analysen tyder på att norska socialdemokraterna antagit en *anta* strategi i migration- och integrationsfrågor.

“The coalition leader, the Labour Party, also embodies a view on culture and immigration which is close to the policies of the Progress Party [FP][...] The gist of the new strategy is that the Labour Party is becoming stricter in its immigration policies while at the same time stressing the important role immigrants play in the labour market. The tone of the document gives the impression that immigrants are not an integrated part of society and that they come to Norway primarily to reap the benefits of a generous welfare state.”

(Wiggen, 2012:595)

Citatet illustrerar att socialdemokraterna har antagit en liknade syn som FP i migrationsfrågor för att de förespråkar striktare migration till Norge. Även om det norska socialdemokratiska partiet (i citatet benämnt 'Labour Party') uppmärksammar "the important role immigrants play in the labour market" (Wiggen, 2012:595) så finns det en fientlig retorik mot migranter i och med att det kan tolkas som att Socialdemokraterna anser att människor som har invandrat inte är integrerad och är ute efter att utnyttja välfärdens fördelar. Den fientliga retoriken går i linje med Wiggens (2012) slutsats om att högerpopulistisk retorik som är fientlig mot migranter och förespråkar mer restriktiv migration får lite mothugg från såväl norska som europeiska politiker och kan därmed bli ett mer etablerat element i den politiska diskursen (Wiggen, 2012). Vidare belyser Wiggen (2012) att både FP och etablerade partier i Norge har en liknade syn på multikulturalism som i övriga Europa där multikulturalism beskrivs i bemärkelsen att i en stat finns en liten minoritet som styr den politiska agendan och påtvingar en främmande kultur på majoritetsbefolkningen. Detta står i kontrast till synen att ett mångkulturellt samhälle består av människor med olika bakgrunder som kan vara medborgare utan att överge sin kultur. Vidare har norska politiker, akademiker och media under en lång period bidragit till det populistiska diskussionsklimat som visar en negativ bild av migration och som systematiskt använder kulturella stereotyper.

Inför valet 2013 var migrationsfrågor inte brett debatterat och fokus låg istället på välfärden, eller som Allern & Karlsen (2014) uttrycker:

“As in the 2009 campaign, no single political issue dominated the public debate (Allern 2010). Several welfare issues – such as the education system, the health system, and care for the elderly – received a fair share of attention.”
(Allern & Karlsen, 2014:656)

Att migration inte var en 'hett' debatterad fråga kan tolkas som att partierna från vänster till höger har antagit en *desarmera* strategi och ingår en slags konsensus i frågan för att det högerpopulistiska partiet inte ska få träda fram i frågan. Men den ponerade konsensusstrategin att *desarmera* högerpopulisterna och fokusera på välfärdsfrågor istället för migrationsrelaterade frågor lyfter även frågan om det istället handlar om att de etablerade partierna *tillsammans* med FP har kommit till ett konsensus i migrationsfrågor som motsvarar Fremskrittspartiets politiska agenda. Vilket bidrar till att FP inte behöver driva mer restriktiv migrationspolitik som sin huvudfråga, för de har lyckats med att få de etablerade partier att *anta* deras politiska strategi.

Både konservativa Høyre och FP drev i kampanjen 2013 frågan om mer effektiv politisk administration och implementering, inte migration- eller integrationsfrågor. Detta är med bakgrunden till att en tillsatt kommission fick uppdraget att utreda agerandet kring terroristattacken den 22 juli 2011. Utredningen visade att polisen, politiker och regeringen hade misslyckats med att implementera lämpliga säkerhetsmedel vilket även kunde relateras till problem med den politiska implementeringen i generella termer. Den tillsatta kommissionen för utredningen ledde även till att Jens Stoltenberg, som var statsminister för socialdemokraterna vid terrorattentaten, blev den första norska statsministern att ställas till svars inför Stortingets säkerhets- och konstitutionskommitté (Allern & Karlsen, 2014). Att driva frågan om mer effektiv politisk administration och implementering är tämligen rimligt och strategiskt att lyfta fram eftersom det kunde visa på Socialdemokraterna och övriga regeringspartiers 'misslyckade politik'. Jag gör därför tolkningen att FP inte hade migration som sin huvudfråga, utan spelade på de etablerade partiernas spelplan.

Att migration- och integrationsfrågor inte var framträdande i valet 2013 och att det norska socialdemokratiska partiet presenterar en mer restriktiv migrationsagenda samt uttrycker sig i liknade ordalag som den främlingsfientliga högerpopulismen kan tyda på att socialdemokraterna har antagit en *anta* strategi i migrationsfrågor. Wiggren (2012:592) skriver att *“This re-focus*

away from immigration might prove to be a winning ticket for the populist Progress Party in the national elections of 2013.” visar på att högerpopulistiska FP har influerat etablerade partier med sin agenda om mer restriktiv migrations-och integrationspolitik kan nu fokusera på andra politiska frågor.

5.3 Danmark

Efter att analyserat danska socialdemokrater med hjälpa av artiklarna ”The 2007 Danish General Election: Generating a Fragile Majority” (Kosiara-Pedersen, 2008), ”The 2011 Danish Parliamentary Election: A Very New Government” (Kosiara-Pedersen, 2012) och ”Tremors, no earthquake: the 2015 Danish parliamentary election” (Kosiara-Pedersen, 2016) som redogör för valen 2007, 2011 och 2015 så tyder artiklarna på att det danska socialdemokratiska partiet antagit en *desarmera* strategi genom att bilda konsensus med andra etablerade partier. Det empiriska underlaget i artikeln från valet 2011 (Kosiara-Pedersen, 2008) och valet 2015 (Kosiara-Pedersen, 2016) svarar inte tillräckligt på vilken av idealtyperna som danska socialdemokrater antagit vilket betyder att analysen endast berör perioden kring 2007.

Under valet 2007 tyder artikeln av Kosiara-Pedersen (2008) att det danska socialdemokratiska partiet antagit en *desarmera* strategi med andra oppositionspartier i skolpolitik, fastighetsskatt och migrationsfrågor för att framstå som ett sammanhållet regeringsalternativ till liberala Venstre, konservativa Konservative Folkeparti och högerpopulistiska partiet DF vilket illustreras i citatet nedan.

”[...]the opposition was made up by the Social Democrats, Social Liberals, Socialist People’s Party, Unity List/Red–Green Alliance and Christian Democrats. During the campaign, the parties of the opposition made compromises on school policies, taxation of houses and immigration rules[...]this enhanced the cohesiveness of the opposition and its image of an alternative government.”

(Kosiara-Pedersen, 2008:1041)

5.4 Sverige

Analysen av artiklarna ”The Swedish parliamentary election of 2010” (Widfeldt, 2011) och ”Polarising Pluralism: The Swedish Parliamentary Election of September 2014” (Aylott & Bolin,

2015) som redogör för valet 2010 respektive 2014 tyder på att socialdemokraterna har antagit en *håll* och *desarmera* strategi.

Det kan tolkas som att socialdemokraterna valt en *håll* strategi under valrörelserna 2010 och 2014 för att socialdemokraterna drev politiska frågor som de traditionellt gör och det fanns inget större fokus på migration- eller integrationsfrågor.

“Red-green intentions had already partially been declared in a joint shadow budget, presented in early May. In this document the opposition parties [the Red-green] proposed a re-introduction of the tax on wealth and changes to the government’s [Alliansen’s] much-criticised reforms of the property tax.”

(Widfeldt, 2011:585)

Citatet ovan illustrerar att socialdemokraterna valt en *håll* strategi under valet 2010 för att det tyder på att Socialdemokraterna i allians med Miljöpartiet och socialistiska Vänsterpartiet valt att återinföra den politik som högerliberala Alliansen bestående av Centerpartiet, Liberalerna (före detta Folkpartiet), Kristdemokraterna och Moderaterna hade ändrat under sin mandatperiod 2006–2010 som regering.

Värt att ha i åtanke är att innan valet 2010 så var inte SD ett parlamentariskt parti men hade haft valmässiga framgångar på kommunal nivå som kan påverkat socialdemokraterna att anta en annan strategi än *håll*.

“As election day approached, an Alliance victory seemed more or less certain. The only serious question mark was whether the increasingly likely entry of the Sweden Democrats would deny the incumbent coalition a majority.”

(Widfeldt, 2011:585–586)

Citatet ovan illustrerar att det fanns en misstanke om att SD skulle komma över procentspärren till valet 2010. Socialdemokraterna kunde därmed agerat som motsvarande parti i Nederländerna under 1990-talet som *desarmerade* högerpopulistiska LPF genom att driva en mer restriktiv migrationspolitik och röra sig bort från idén om ett multikulturellt samhälle innan LPF blivit ett parlamentariskt parti (Bale et al., 2010).

Analysen från hur det svenska socialdemokratiska partiet agerat under perioden efter valet 2010 till efter valet 2014 tyder på att det rådde konsensus mellan Socialdemokraterna och övriga riksdagspartier att inte samarbeta med SD i politiska frågor trots att Alliansen förlorat sin parlamentariska majoritet och behövde stöd från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet eller SD. Citatet nedan är från artikeln av Widfeldt (2011) och illustrerar efterspelet av valet 2010 och att ett samarbete med SD inte var tänkbart bland övriga riksdagspartier.

“The Sweden Democrats are represented in all standing parliamentary committees and the party’s potentially pivotal position will be a factor to be reckoned with throughout the forthcoming term. In order to get its bills through, the government has to secure cross-bloc support from the Social Democrats or the Greens or to hope that the Sweden Democrats do not side with the opposition. Any kind of deal with the latter party is out of the question: the government, like the red-green parties, has explicitly ruled out all forms of co-operation with the Sweden Democrats.”

(Widfeldt, 2011:587)

Ovanstående citat visar explicit att både Alliansen och de rödgröna partierna inte har en önskan om att samarbeta med SD i den sista meningen i citatet ovan *“the government, like the red-green parties, has explicitly ruled out all forms of co-operation with the Sweden Democrats”* (Widfeldt, 2011:587). Mandatperioden 2010–2014 tyder därför på att Socialdemokraterna *desarmerar* SD genom att inte samarbeta med dem och att det råder konsensus med alla riksdagspartier att inte samarbeta med SD.

“Another aspect of the 2010 result, however, had greater longer-term significance. A far-right, strongly anti-immigration party, the Sweden Democrats, won its first parliamentary seats[...]The party [Sweden Democrats] was completely isolated in parliament and in public debate. Yet the Sweden Democrats’ support in opinion polls proved steady.”

(Aylott & Bolin, 2015:731)

Citatet ovan illustrerar att Socialdemokraterna tillsammans med övriga partier fortsätter att *desarmera* SD genom att inte samarbeta med partiet, vilket visas tydligt i meningen *“The party [Sweden Democrats] was completely isolated in parliament and in public debate. Yet the Sweden Democrats’ support in opinion polls proved steady”* (Aylott & Bolin, 2015:731).

Under valrörelsen 2014 var det fortfarande traditionella valfrågor som skolan, vården och andra välfärdsfrågor som debatterades och analysen tyder inte på att Socialdemokraterna antog en *håll* strategi även under valet 2014.

“The classic Swedish election issues of schools, healthcare and other social services were all energetically debated, this time with added twists. Once such twist was the private sector’s role in service delivery. Another was the sense of crisis that had permeated Sweden’s school system over the previous decade.”

(Aylott & Bolin, 2015:734)

Även om Socialdemokraterna antagit en *håll* och *desarmera* strategi under perioden 2010–2014 så tyder analysen av artikeln ”Polarising Pluralism: The Swedish Parliamentary Election of September 2014” (Aylott & Bolin, 2015) att SD under nästkommande år kan få mer inflytande.

“The likeliest medium-term outcome [of election 2014], then, was a weak government that would survive because seven of the eight parliamentary parties judged that the alternatives looked even worse. In the longer run, however, those seven parties face an acute dilemma. The left–right dimension of political conflict, long the dominant one in Sweden, has been complemented by one on which issues of immigration and national identity are debated, and on which the Sweden Democrats stand opposed to all the other parties. As long as that party is strong enough to deprive both the left and the right of a majority, political instability seems inevitable.”

(Aylott & Bolin, 2015:737–738)

Citatet ovan visar på en tendens att socialdemokraterna i ställs inför en utmaning i och med att närvaron av SD ger sken till en ny politisk skala där migration och nationell identitet är i fokus. Även om alla riksdagspartier är i opposition till en sådan skala så kan det på lång sikt betyda att socialdemokraterna ändrar sin position eftersom skalan till skillnad från innan valet 2010 idag är existerande.

Analysen av socialdemokraterna i Sverige tyder på att socialdemokraterna väljer strategierna *håll* och *desarmera* under perioden 2010–2014 genom att fortsätta att driva sina traditionella politiska frågor på en vänster–högerskala och att i konsensus med övriga riksdagspartier inte samarbeta med SD. Men som Aylott och Bolin (2015) lyfter så finns det en långsiktig ovisshet i huruvida

socialdemokraterna kommer att välja en strategi i migration- och integrationsfrågor i och med att SDs närvaro skapat en migrationskala.

5.5 Nederländerna

För att illustrera vilken eller vilka strategier socialdemokratiska PvdA har valt av *håll*, *desarmera* och/eller *anta* så har jag tagit del av tre artiklar som har fokus på valet 2010 och 2012. Analysen av artiklarna tyder på att PvdA har antagit samtliga tre strategierna.

I artiklarna ”The Dutch Parliamentary elections of September 2012” (Van Holteyn, 2013) och ”The Dutch parliamentary election of June 9, 2010” (Aarts & Van Der Kolk, 2011) redogörs valen 2012 respektive 2010. Båda artiklarna uttrycker att från perioden efter finanskrisen 2008 så kretsade valkampanjerna kring hur konkurrerande partier kunde bidra med den bästa lösningen på den rådande ekonomiska krisen.

”It is obvious that herein the parties would make their own choices and formulate a more or less extended vision of society, but it was also inevitable that in one way or another, each of the parties would have to address the continuing fiscal and economic problems and how they could be solved [...] For example, the VVD chose ‘Don’t postpone, but take action’ and the PvdA selected ‘The Netherlands stronger and fairer’. That in this context the PVV wished to stress the potential conflict between national interests and interests within the European Union is seen in the choice of the slogan ‘Their Brussels, our Netherlands’.”

(Van Holsteyn, 2013:323)

Citatet ovan visar att valet 2012 kretsade kring hur Nederländerna skulle hantera finanskrisen från 2008 och kan tolkas som att liberala VVD och socialdemokratiska PvdA *desarmerade* högerpopulistiska PVV med att fokusera på ekonomiska frågor istället för att ge utrymme för PVV att lyfta en mer EU-kritisk position. Men att VVD och PvdA gemensamt kommit överens om att fokusera på ekonomiska frågor kan också innebära att det var den viktigaste fråga för väljarna.

Valet 2010 resulterade i att liberala VVD vann över PvdA och partiets nyvalde partiledare Job Cohen medan PVV hade oväntade valframgångar trots att valrörelsens fokus varit landets ekonomi och inte migration eller integration, vilket illustreras av citatet nedan.

“The VVD became the largest party, defeating Cohen’s PvdA. Wilders’ PVV, which almost tripled its 2006 result, did better than many observers had expected given the economic focus of the campaign.”

(Aarts & Van Der Kolk, 2011:580)

Givet att PVV tredubblade sitt valresultat trots att kampanjen inför valet 2010 fokuserade på ekonomi så kan det finnas en antydning om att PVV blivit ett mer etablerat parti. Men den tolkningen kan nyanseras eftersom PPV gick tillbaka i valet 2012 och gick från 24 till 15 mandat i parlamentet. Efter valet 2010 bildades en koalitionsregering mellan liberala VVD och kristdemokratiska CDA med stöd av PVV. Men det var också PVV som splittrade regeringen och framkallade ett nytt val 2012, vilket fick PVV att framstå som mindre förlitliga och seriösa av övriga etablerade partier (Van Holsteyn, 2013).

Analysen tyder även på att PvdA valde en *anta* strategi i integrationsfrågor eftersom partiet strax innan valet bytte partiledaren Wouter Bos med fördjupade kunskaper i ekonomi till Job Cohen med integration som huvudfråga, vilket citatet nedan illustrerar.

“Wouter Bos, leader of the PvdA since 2002, was also the minister of Finance and vice-premier in the coalition. His approval ratings went up during the banking crisis. Bos unexpectedly announced on March 12, 2010, that he would step out of politics after the election in order to devote more time to his family. At the same day, Amsterdam mayor Job Cohen announced his candidacy for the PvdA leadership, which went uncontested. The change of leadership was a well-prepared surprise move in which a leader with a predominantly economic profile (Bos) was replaced by one with a clear profile on issues of integration (Cohen).”

(Aarts & Van der Kolk, 2011:579)

Den tredje artikeln ”The Immigration and Integration Debate in the Netherlands: Discursive and Programmatic Reactions to the Rise of Anti-Immigration Parties” (Van Heerden et al., 2014) tyder också på att PvdA har valt en *anta* strategi i integrationsfrågor. Författarna har undersökt hur debatten kring migration och integration har förändrats sedan 1990-talet. Författarna mäter nederländska partiers position i migration- och integrationsfrågor med tre olika dimensioner: traditionell vänster-högerskala, integrationsskalan från socioekonomisk integration till kulturell assimilering och en migrationsskala från mer generös migration till mer restriktiv migration. Integrationsskalan och migrationsskalan tycks även tangera med vänster-högerskalan där

vänstersidan korresponderar med mer generös migration och socioekonomisk integration medan delen av högerskalan korresponderar med kulturell assimilation och mer restriktiv migration, vilket är en tolkning av citatet nedan.

“The SP has moved more to the left by emphasising more generous immigration policies, while the CDA remained in the middle. The other mainstream parties, most notably the PvdA and VVD, have moved towards a more assimilationist position and, therefore, to the right on the left–right dimension. On this side of the spectrum, the PVV can also be found.”

(Van Heerden et al, 2014:132)

Citatet ovan illustrerar att socialistpartiet SP belyser generös migration och att kristdemokratiska CDA är i mitten av alla tre dimensionerna. Men citatet visar även att PvdA har rört sig närmare PPV när det gäller integrationsdimensionen och det kan tolkas som att PvdA har antagit en *anta* strategi i integrationsfrågor. Men studien av Van Heerden et al. (2014) visar också på att PvdA fortfarande står för en generös migrationspolitik.

Tolkningen av datamaterialet under perioden 2009–2012 av vilken eller vilka strategier PvdA valt visar på en *håll* strategi i att behålla policys om generös migration, antagit en *desarmera* strategi eftersom PvdA har fokuserat på frågor gällande ekonomi under valen 2010 och 2012 samt att de antagit en *anta* strategi i integrationsfrågor eftersom PvdA har närmat sig högerpopulistiska PVV som förespråkar assimilering och ett monokulturellt samhälle.

5.6 Österrike

I Österrike tyder analysens resultat på att socialdemokratiska SPÖ har antagit alla tre strategierna under perioden 2008–2013. SPÖ antog *desarmera* strategin tillsammans med högerpartiet ÖVP genom att ingå i regeringskoalition efter valen 2008 och 2013 och därmed frysa ut högerpopulistiska FPÖ. Men analysen tyder även på att SPÖ gjorde ett försök att anta en *håll* strategi inför valet 2008 genom att driva traditionella socialdemokratiska frågor. Att SPÖ och ÖVP *desarmerar* FPÖ genom att bildar en koalitionsregering är också något som FPÖ ser som en fördel eftersom partiet tros få ett starkare väljarstöd som opposition (Luther, 2009). Att SPÖ antagit en *anta* strategi går att tyda ur en passage i studien av Luther (2009) vilket presenteras nedan.

Analysen innefattar tre vetenskapliga artiklar för att undersöka vilken strategi av *håll*, *desarmera* och *anta* som socialdemokraterna i Österrike. Två artiklar redogör för parlamentsvalen 2008 och 2013: ”The Revival of the Radical Right: The Austrian Parliamentary Election of 2008” (Luther, 2009) respektive ”Almost an Earthquake: The Austrian Parliamentary Election of 2013” (Dolezal & Zeglovits, 2014) och den tredje artikeln ”Tipping the Balance Scale? Rightward Momentum, Party Agency and Austrian Party Politics” (Williams, 2013) undersöker svårigheterna för österrikiska partier att upprätthålla ett högerblock under perioden 1990–2012.

Att SPÖ och dess partiledare Faymann antagit en *håll* strategi går att tyda eftersom partiet under valkampanjen 2008 drev traditionella socialdemokratiska frågor så som pensionsfrågor, barnbidrag och avskaffande av universitetsavgifter för att mobilisera sina kärnväljare.

“The congress also launched the SPÖ’s manifesto, designed to appeal in particular to traditional social democratic voters and those concerned about inflation. Its five key proposals dominated the 2008 campaign. These were halving value added tax on foodstuffs to 5 per cent; prolonging the entitlement of workers under 65 years of age with 40 years of pensions contributions to retire on full pensions; increasing child benefit payments; bringing forward and marginally raising pensions increases agreed for January 2009 and abolishing university tuition fees. Faymann sought to rally disaffected SPÖ grass-roots support by also reaffirming the SPÖ’s EU-sceptic line.”

(Luther, 2009:1051)

Citatet ovan visar att SPÖ har som mål att vinna kärnväljare genom en *håll* strategi vid valet 2008 men som citatet nedan visar så tyder analysen att SPÖ antar en *desarmera* strategi genom att ingå en koalitionsregering med konservativa ÖVP (Luther, 2009). Vad som är avvikande från övriga länder är att FPÖ frivilligt inte ville ingå i en koalition med varken SPÖ eller ÖVP vilket illustreras av citaten nedan.

”[...]the FPÖ leadership was in any event reluctant to enter government, believing another SPÖ/ÖVP coalition would strengthen it electorally and put it in a stronger bargaining position after the next election.”

(Luther, 2009:1057)

Även om SPÖ *desarmerade* högerpopulistiska FPÖ genom att ingår i en koalitionsregering med ÖVP så tyder det ändå på att SPÖ också antog en *anta* strategi i politiska frågor om EU

integration och arbetsmigranter, vilket går att tyda från nedanstående citat. Namnen i citatet är tre olika socialdemokratiska partiledare, Franz Vranitzky mellan 1988–1997, Alfred Gusenbauer under 2000–2008 och Werner Faymann mellan perioden 2008–2016 ('Socialdemokraterna (Österrike)', 2017). Vranitzky hade som mål att undvika att samarbeta med högerpopulistiska FPÖ (Bale et al., 2010), vilket även Faymann hade som mål att göra, vilket tyder på en *håll* strategi. Men partiet hade också som mål att bli mer restriktiv till arbetsinvandring för att minska personer som röstar på FPÖ, vilket tyder på en *anta* strategi.

“For its part, the SPÖ is much more united under Faymann than it was under Gusenbauer and has returned to Vranitzky’s policy of ruling out the FPÖ as a potential coalition partner. On the other hand, it has sought to undermine the FPÖ’s electoral potential by toughening its stance on EU integration and on immigrant labour.”
(Luther, 2009:1060)

Under valkampanjen 2013 så antar SPÖ en *håll* strategi för att, likt valet 2008, mobilisera sina kärnväljare. Bildandet av ännu en koalitionsregering mellan SPÖ och ÖVP tyder på en *desarmera* strategi eftersom det fryser ut FPÖ efter valet 2013 (Dolezal & Zeglovits, 2014; Williams, 2013). Men bildandet av en SPÖ/ÖVP koalition tycks inte förefalla helt naturligt eftersom deras samarbete tycks vara påfrestande med låg tillit mellan partierna (Williams, 2013).

I Österrike har socialdemokratiska SPÖ under perioden 2008–2013 antagit alla tre strategier. Strategin *håll* för att de under valrörelserna 2008 och 2013 drev traditionella socialdemokratiska frågor för att mobilisera kärnväljare. Efter båda valen har SPÖ antagit en *desarmera* strategi genom att ingå regeringskoalition med konservativa ÖVP. Med stöd från artikeln av Luther (2009) så tycks det även att SPÖ antagit en *anta* och *håll* strategi genom att bli hårdare i sin politik kring integration av EU och migranter på den österrikiska arbetsmarknaden för att locka FPÖ-väljare. Vad som utmärker sig med Österrikes partikonkurrans är att högerpopulistiska FPÖ hellre är i opposition än att ingå i en regeringskoalition eftersom det är till partiets fördel att SPÖ och ÖVP är i regering.

6. If you can't beat them? Join them later?

Studiens inledande litteraturgenomgång visar att forskningen ger nyanserade svar gällande hur mycket högerpopulistiska partier påverkar andra partier i migrationsfrågor-och integrationsfrågor (Van Spanje, 2010; Mudde, 2013). Van Spanje (2010) visar att å ena sidan att högerpopulistiska partier påverkar partier på hela vänster-högerskalan men att å andra sidan är effekten högre hos högerpartier. Vidare anser Mudde (2013) att högerpopulistiska partier kan ses som pådrivare snarare än initiativtagare till mer restriktiv migrationspolitik och partiets utvecklingskurva visar att högerpopulistiska partier inte är dömda att verka som opposition och misslyckas som regeringsparti.

Det går att tyda att socialdemokratiska partier påverkas i mindre grad än högerpartier av högerpopulistiska partiets restriktiva migration- och integrationspolitik (Van Spanje, 2010) men att med tanke på högerpopulistiska partiets utvecklingskurva (Mudde, 2013) så kan högerpopulistiska partier få större framgång som till exempel regeringsparti utan att implodera vid regeringsbildning.

Utifrån det teoretiska ramverket att socialdemokratiska partier står inför en trippelutmaning med tanke på högerpopulistiska partiets valframgångar så har Norge, Danmark, Nederländerna, Österrike och Sverige analyserats med hjälp av idealtyperna *håll*, *desarmera* och *anta* för att undersöka hur socialdemokratiska partier bemöter högerpopulistiska partiets restriktiva migration- och integrationspolitik. Denna studiens resultat tangerar med slutsatsen som Bale et al. (2010) framhäver att socialdemokratiska partier 'mixar och matchar' sina strategier i migration- och integrationsfrågor för att hålla sig konkurrenskraftiga. Detta mönster går att tyda eftersom alla socialdemokratiska partier förutom det norska har valt två eller flera av strategierna *håll*, *desarmera* och *anta*.

En eventuell brist i studien är att det danska fallets resultat är svagare jämfört med övriga länder för att det empiriska underlaget bygger på endast en vetenskaplig artikel och övriga fyra länders empiriska underlag bygger minst två. Detta beror på att det empiriska underlaget för Danmark

var för svagt för att analysera vilken strategi det socialdemokratiska partiet antagit med undantag för året 2007. Men att det danska socialdemokratiska partiet har ett svagt resultat betyder inte att resultatvaliditeten blir sämre för studiens resultat eftersom de fyra andra länderna har ett mer underbyggt empiriskt underlag.

Det enda landet som skulle kunna ge stöd till en så kallad 'högersväng' är Norge eftersom det socialdemokratiska partiet enligt resultatet antagit en *anta* strategi. Nederländerna och Österrike visar även på tendenser till att *anta* de högerpopulistiska partiernas agenda, men till skillnad från Norge så visar resultatet på att de två förstnämnda länderna även valt *håll* och *desarmera* därtill. Ur ett jämförande perspektiv så tycks det svenska socialdemokratiska partiet inte agera annorlunda jämfört med de fyra andra socialdemokratiska partierna eftersom i Sverige har det socialdemokratiska partiet valt en *håll* och *desarmera* strategi som alla länder förutom Norge gjort.

För att abstrahera från de enskilda socialdemokratiska partierna så tyder studiens resultat på att högerpopulistiska påverkar socialdemokratiska partier. Men det sker inte i så pass hög grad att de socialdemokratiska partierna väljer strategin *anta* och anpassar sig inte efter högerpopulistiska partiernas restriktiva migrations- och integrationsagenda utan väljer i högre grad *håll* eller *desarmera* strategierna för att bemöta högerpopulistiska partier. Detta stämmer överens med Van Spanjes (2010) studie som pekar på att högerpartier i större utsträckning påverkas av högerpopulistiska partier än för vänsterpartier. Men det går inte med denna studies resultat att utesluta att högerpopulistiska partier i framtiden kommer att få mer inflytande och till exempel bli mer framgångsrika regeringspartier som Mudde (2013) benämner som högerpopulistiska partiernas utvecklingskurva. I Norge är högerpopulistiska FP i regeringssamarbete med konservativa Høyre sedan 2013 och det återstår att se efter valet hösten 2017 om FP som en politisk organisation har klarat att inneha en regeringsställning utan att implodera. I det nederländska valet under våren 2017 gick socialdemokratiska PvdA tillbaka med 19 procent medan högerpopulistiska PVV ökade sitt valresultat med 3 procent och blev det andra största parlamentspartiet (Parlamentsvalet i Nederländerna 2017, 2017). Att PvdA gick tillbaka i så pass

hög grad ger upphov till att vidare undersöka ifall partiet väljer en *anta* strategi för att konkurrera med PVV.

En annan aspekt av resultatdelen är att i Nederländerna och Österrike så valde respektive socialdemokratiska parti olika strategier i migrationsfrågor och integrationsfrågor. Även om resultatet endast framkommer i två av fem länder så är detta ett resultat värt att vidare forskning undersöker närmare och utreder ifall det handlar om kontextuella eller ideologiska förklaringar till varför socialdemokratiska partier valt olika strategier i migrationsfrågor och integrationsfrågor.

Även om resultaten tyder på att socialdemokratiska partier inte har påverkats i högre grad av högerpopulistiska partiers restriktiva migration- och integrationsagenda under perioden 2007–2016 jämfört med 1970–2006 så har tre av fem länder antagit i någon grad en *anta* strategi. Detta ger vidare anledning att ponera att om högerpopulistiska partier fortsätter att utvecklas som Mudde (2013) belyser och blir mer parlamentariskt etablerad så finns det anledning att förmoda att socialdemokratiska partier tvingas *anta* högerpopulistiska partiers restriktiva migration- och integrationspolitik för att kunna förmå att konkurrera med högerpopulistiska partier.

Referenser

- Aarts, Kees & Van der Kolk, Henk. (2011). The Dutch parliamentary election of June 9, 2010. *Electoral Studies* 30, 577–580.
- Akkerman, Tijske. (2012). Comparing radical right parties in government: Immigration and integration policies in nine countries (1996–2010). *West European Politics*, 35(3), 511-529.
- Allern, Elin Haugsgjerd, & Rune Karlsen (2014). A Turn to the Right: The Norwegian Parliamentary Election of September 2013. *West European Politics*, 37(3), 653-663.
- Aylott, Nicholas & Bolin, Niklas. (2015). Polarising pluralism: The Swedish parliamentary election of September 2014. *West European Politics*, 38(3), 730-740.
- Bale, Tim. (2008). Politics matters: A conclusion. *Journal of European Public Policy*, 15(3), 453-464.
- Bale, Tim, Green-Pedersen, Christoffer, Krouwel, Andre, Luther, Kurt Richard, and Sitter, Nick (2010). If you can't beat them, joint hem? Explaining social democratic responses to the challenge from the populist radical right in Western Europe. *Political Studies*, 58(3), 410-426.
- Bryman, Alan. (2016). *Social research methods*. Oxford: Oxford university press.
- David, Matthew & Sutton, Carol D. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Dolezal, Martin & Zeglovits, Eva. (2014). Almost an earthquake: The Austrian parliamentary election of 2013. *West European Politics*, 37(3), 644-652.
- Esaiasson, Peter, Mikael, Gilljam, Henrik, Oscarsson, Ann E. Towns, and Lena Wängnerud. (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Green-Pedersen, Christoffer & Pontus Odmalm. (2008). Going different ways? Right-wing parties and the immigrant issue in Denmark and Sweden. *Journal of European Public Policy*, 15(3), 367-381.
- Ivarsflaten, Elisabeth. (2008). What unites right-wing populists in Western Europe? Re-examining grievance mobilization models in seven successful cases. *Comparative Political Studies*, 41(1), 3-23.
- Kosiara-Pedersen, Karina. (2008). The 2007 Danish general election: Generating a fragile majority. *West European Politics*, 31(5), 1040-1048.
- Kosiara-Pedersen, Karina. (2012) The 2011 Danish Parliamentary Election: A Very New Government, *West European Politics*, 35(2), 415-424.
- Kosiara-Pedersen, Karina. (2016). Tremors, no earthquake: the 2015 Danish parliamentary election. *West european politics*, 39(4), 870-878.
- Lervik Knowles, Britt-Marie., 2000. Sekundäranalys. i: M. Ekström & L. Larsson, red. *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur, pp. 297-314.

- Luther, Kurt Richard. (2009). The revival of the radical right: the Austrian parliamentary election of 2008. *West European Politics*, 32(5), 1049-1061.
- Mudde, Cas. (2013). Three decades of populist radical right parties in Western Europe: So what?. *European Journal of Political Research*, 52(1), 1-19.
- Oskarson, Maria. & Demker, Marie. (2015). Room for realignment: The working class sympathy for Sweden Democrats. *Government and Opposition*, 50(4), 629–651.
- Parlamentsvalet i Nederländerna 2017. (2017, 8 maj). I *Wikipedia*. Hämtad 2017-05-22, https://sv.wikipedia.org/wiki/Parlamentsvalet_i_Nederl%C3%A4nderna_2017
- Sannerstedt, Anders. (2015). Hur extrema är Sverigedemokraterna?. Fragment. *Göteborgs Universitet: SOM-institutet*.
- Socialdemokraterna (Österrike). (2017, 15 januari). I *Wikipedia*. Hämtad 2017-05-22, från [https://sv.wikipedia.org/wiki/Socialdemokraterna_\(%C3%96sterrike\)#Partiledare_sedan_1945](https://sv.wikipedia.org/wiki/Socialdemokraterna_(%C3%96sterrike)#Partiledare_sedan_1945)
- Strömbäck, Jesper, Junger, Ann-Cathrine & Dahlberg, Stefan. (2016) "Sweden: no longer a European Exeption" in Aalberg, T., Esser, F., Reinemann, C., Stromback, J., & De Vreese, C. (Ed.), *Populist political communication in Europe*. London: Routledge.
- Van Spanje, Joost. (2010). Contagious parties: anti-immigration parties and their impact in other parties immigration stances in contemporary Western Europe. *Party Politics*, 16(5), 563–586.
- Van Heerden, Sjoerdje, De Lange, Sarah L., Van Der Brug, Wouter and Fennema, Meindert. (2014). The immigration and integration debate in the Netherlands: Discursive and programmatic reactions to the rise of anti-immigration parties. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 40(1), 119-136.
- Van Holsteyn, Joop J.M. (2013). The Dutch Parliamentary elections of September 2012. *Electoral Studies* 34, 321-326.
- Widfeldt, Anders. (2011). The Swedish parliamentary election of 2010. *Electoral Studies*, 30(3), 584-587.
- Wiggen, Mette. (2012). Rethinking Anti-Immigration Rhetoric after the Oslo and Utøya Terror Attacks. *New Political Science*, 34(4), 585-604.
- Williams, Michelle Hale. (2013). Tipping the Balance Scale? Rightward Momentum, Party Agency and Austrian Party Politics. *Journal of Contemporary European Studies*, 21(1), 68-86.